

Doporučení ÚOOÚ č. 01/2024

ke zpracování osobních údajů prostřednictvím záznamu z kamer, kterými jsou vybavena bezpilotní letadla¹.

Přijato dne 8. července 2024

Úvod

Kamerová zařízení umístěná na bezpilotních letadlech technicky umožňují systematické zachycování a zpracování záběrů identifikovaných nebo identifikovatelných fyzických osob, a to včetně ryze soukromého prostředí, ve kterém se tyto osoby pohybují nebo které obývají (zahrady, byty apod.). Dochází tak poměrně jednoduchou cestou k získání osobních údajů i z prostředí, které by jinak bylo velmi obtížně dostupné. Při provozování takových kamerových systémů musí vzít správce či zpracovatel do úvahy následující právní předpisy:

- **nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679** o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (dále jen obecné nařízení),
- **nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1139** o společných pravidlech v oblasti civilního letectví a o zřízení Agentury Evropské unie pro bezpečnost letectví (dále jen nařízení 2018/1139),
- **zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů** (dále též zákon o zpracování osobních údajů), kterým se transponuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV, a také se jím konkretizují některá obecná ustanovení obecného nařízení,
- **zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky**, zejména § 62 uvedeného zákona, který umožňuje policii, je-li to nezbytné pro plnění jejích úkolů, pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy osob a věcí nacházejících se na místech veřejně přístupných a zvukové, obrazové nebo jiné záznamy o průběhu úkonu [Policie ČR může mít výjimky plnění z některých povinností daných obecným nařízením, případně se může řídit zákonem č. 110/2019 Sb., v částech provádějících transpozici směrnice Rady (EU) 2016/680],
- **zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník**, zejména § 81 a násl. upravující ochranu osobnosti. Při rozhodování o tom, zda se bude jednat o zpracování osobních údajů v režimu obecného nařízení, bude záležet na charakteru zpracování a pořizovaných záběrů.

Ke zpracování osobních údajů, na které se obecné nařízení nevztahuje, je možné zařadit následující formy využití kamer umístěných na bezpilotních letadlech:

¹ Toto doporučení vzešlo z původního stanoviska ÚOOÚ ke Zpracování osobních údajů prostřednictvím záznamů z kamer, kterými jsou vybaveny bezpilotní letadla z ledna 2013.

- využití kamerového systému a bezpilotních letadlech takovým způsobem (sledování krajiny, monitoring zvíře, monitoring zemědělských plodin, protipožární sledování apod.), kdy nejsou pořizovány záběry umožňující identifikaci (přímou nebo nepřímou) fyzických osob, případně jsou nahodilé a nechtěné záběry toto pravidlo porušující (například z důvodu nerovnosti/nepřístupnosti krajiny, při vzletu či přistání) ze zpracování ihned vyloučeny;
- využití kamerového systému na bezpilotních letadlech pro osobní potřebu, tzn. pro monitorování prostor vlastněných nebo užívaných výlučně fyzickou osobou nebo jejími rodinnými příslušníky, které zachycuje pouze tyto osoby (po dohodě s nimi);
Uvedené ovšem nezahrnuje neomezené zpřístupnění takových záběrů (obsahujících osobní údaje) například na webu.
- využití kamerového systému na bezpilotních letadlech Policií ČR, případně jinými příslušnými orgány, za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů; tato zpracování se řídí zvláštními zákony, např. v případě Policie ČR příslušnými ustanoveními výše zmíněného zákona o zpracování osobních údajů a zákona o Policii ČR, avšak v principu jsou základní pravidla zpracování prakticky totožná s obecným nařízením.
- využití kamerového systému na bezpilotních letadlech pro novinářské účely se řídí §89 a §90 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a § 17 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů; právním základem by v těchto případech měl být oprávněný zájem správce či třetí osoby, přičemž důležitou zásadou při využití bezpilotních letadel k tomuto účelu je dodržení zásady přiměřenosti zásahu do soukromí.

V jiných případech je nutné při shromažďování a zpracování údajů získaných prostřednictvím bezpilotních letadel vybavených kamerovým zařízením plnit všechny povinnosti uložené obecným nařízením a zákonem o zpracování osobních údajů, a to bez ohledu na to, zda bezpilotní systém podléhá ustanovením zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví, či nikoli.

Základní pravidla

V zásadě lze rozlišit, v případě bezpilotních letadel, dvě základní oblasti, které mají vliv na zpracování osobních údajů, a to jejich návrh a výrobu (které by měly být zaměřeny tak, aby zahrnovaly prvky a funkce, které zohledňují zásady zajištění soukromí a ochrany osobních údajů², s cílem poskytnout správci škálu bezpilotních letadel s možností výběru tak, aby mu umožnila minimalizovat zásah do soukromí údajů) a jejich provoz (rovněž s cílem provozovat bezpilotní letoun tak, aby byl minimalizován zásah do soukromí). Provozovatelé bezpilotních letadel by měli rovněž znát evropské a vnitrostátní předpisy týkající se soukromí a ochrany údajů³. V zásadě lze správci či zpracovateli doporučit, aby při zpracování osobních údajů pořízených bezpilotním letadlem s kamerovým zařízením postupoval v souladu s Metodikou k návrhu

² Nařízení 2018/1139, Příloha IX, Bod 1.3

³ Např. Nařízení 2018/1139, Příloha IX, Bod 1.1

a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů, která podrobněji rozpracovává plnění povinností uložených obecným nařízením. Metodika byla zpracována a publikována Úřadem pro ochranu osobních údajů na jeho webových stránkách.⁴

Provozovatel bezpilotního letadla vybaveného kamerovým zařízením (v režimu on-line nebo se záznamem) může být v případě snímání identifikovaných nebo identifikovatelných fyzických osob v pozici:

- správce osobních údajů (určuje účel a prostředky zpracování osobních údajů) nebo
- zpracovatele osobních údajů (provádí operace zpracování osobních údajů na základě pokynů správce a na místo správce).

Při návrhu kamerového systému umístěného na bezpilotním letadle, při jeho provozování a při zpracování osobních údajů snímaných prostřednictvím tohoto kamerového systému musí správce dodržovat požadavky obecného nařízení. Zejména se jedná o dodržování zásad podle čl. 5 obecného nařízení:

- Zpracování osobních údajů musí být ve vztahu k subjektu údajů prováděno **korektním, zákonným a transparentním způsobem**, kdy správce stanoví právní základ zpracování, zajistí informovanost subjektů údajů a zajistí práva subjektů údajů.
- Zásada provádět zpracování **pro určité, výslovně vyjádřené a legitimní účely**, kterým jsou obvykle ochrana majetku, zvýšení bezpečnosti osob, a doplňkově též například prevence a řešení mimořádných událostí. Osobní údaje (většinou zachycené na nasnímaných kamerových záznamech) mohou být v těchto případech předány pouze v souvislosti s řešením mimořádné události, která poškozuje oprávněné zájmy správce nebo třetí osoby, a to pouze kompetentním subjektům.
Poznámka: Správce tak nesmí pořizovat záběry ryze soukromých aktivit jiných subjektů údajů (zejména v rámci obydlí a přilehlých prostor) a záběry, jimiž by primárně byla snižována lidská důstojnost.
- Zásada zpracovávat osobní údaje **přiměřené, relevantní a omezené na nezbytný rozsah**, přičemž pro naplnění jím definovaného účelu by měl správce zvolit variantu s nejmenším zásahem do soukromí, kterou lze docílit nastavením záběru kamer (vertikálně i horizontálně), zablokováním některých funkcí kamer (zvuk, zoom, detekce pohybu, otáčení kamer) nastavením některých funkcí kamer (v omezené míře režim kamer a doba uchování) a pořízení bezpilotních letadel bez přídavných nebo vestavěných technologií (zpracování biometrických charakteristik, snímání souřadnic polohy, adres IP zařízení, RFID, WI-FI) apod.

⁴ <https://uouu.gov.cz/profesional/metodiky-a-doporuceni-pro-spravce/metodika-ke-kamerovym-systemum>

Poznámka: Pořizování zvukového záznamu významným způsobem zvyšuje míru zásahu do soukromí dotčených osob, což činí takové zpracování ve většině případů nepřijatelným.

V případě pohybu bezpilotních letadel s kamerovým zařízením je nutno vnímat monitorovaný prostor trojrozměrně, tedy včetně měnící se výškové polohy kamery, která tak může poskytnout nežádoucí záběry i do jinak nepřístupných prostor.

- Zásada vedení **přesných a aktualizovaných** osobních údajů se omezí na volbu takových technických prostředků, které vedle snímání a pořizování záznamu v dostatečné kvalitě pro zajištění stanoveného účelu zajistí také zamezení neautorizovaných změn kamerového záznamu.
- Zásada zpracovávat osobní údaje pouze **po dobu nezbytně nutnou k naplnění účelu**. Doba uchování záznamu by ve většině případů měla postačovat v rozsahu do 72 hodin. Pokud by byla nezbytná delší doba uchování, musí být podrobně zdůvodněna.
- Zásada zpracovávat osobní údaje způsobem, které zajistí náležitě **zabezpečení osobních údajů**. Správce, na základě analýzy přijme technická a organizační opatření na zajištění důvěrnosti, dostupnosti a integrity kamerových záznamů, a to zejména v oblasti ochrany použitých technických prostředků (bepilotní letouny, kamery, přenos obrazu, nahrávací zařízení apod.) a v oblasti řízení přístupu k monitoru nebo kamerovým záznamům (např. vymezení bezpečného pracoviště, zámky, mříže, hesla apod.).

Pro zpracování si musí správce vybrat některý z právních důvodů uvedených v čl. 6 obecného nařízení. V úvahu přicházejí následující:

- zpracování je nezbytné pro účely oprávněných zájmů správce (pravděpodobně nejčastější právní důvod),
- zpracování je nezbytné pro plnění právní povinnosti správce,
- zpracování je nezbytné pro ochranu životně důležitých zájmů subjektů údajů nebo jiné fyzické osoby (např. monitorování za účelem přijetí záchranných opatření zraněného subjektu na odlehlém místě),
- zpracování na základě udělení souhlasu dotčených subjektů údajů.

Zajištění informovanosti subjektů údajů musí být v souladu s čl. 13 obecného nařízení. V případě kamerových systémů se zpravidla jedná o poskytnutí následujících informací: totožnost a kontaktní údaje správce, právní základ zpracování, účely zpracování, oprávněné zájmy správce (v případě, že právním základem je zpracování nezbytné pro účely oprávněných zájmů správce), příjemci nebo kategorie příjemců údajů, případný úmysl předat osobní údaje do třetích zemí, doba uložení záznamů a informace o právech subjektů údajů. Forma poskytnutí může být například prostřednictvím veřejných sdělovacích prostředků, obecním rozhlasem, na webových stránkách správce, a to v závislosti na prováděném monitorování (jiná může být u monitorování vlastního majetku právnické osoby, například v případě velkoplošného lomu, jiná při monitorování veřejně přístupných prostor).

Subjekty údajů musí mít dále zajištěna práva upravená obecným nařízením v čl. 15 až 22, jako je právo na přístup k osobním údajům, včetně poskytnutí kopie záznamu z kamer, na nichž je subjekt údajů zachycen (u systému provozovaného v režimu on-line žádost o zaslání kopie osobních údajů uplatnit nelze). Dalšími právy, která může subjekt údajů u správce uplatnit je právo na výmaz, právo na omezení zpracování, právo vznést námitku proti zpracování, právo nebýt předmětem rozhodnutí založeném automatizovaném zpracování, včetně profilování (takové zpracování je zatím zřejmě u nepilotovaných letounů s kamerovým zařízením výjimečné)., Uplatnění práva na opravu je problematické a nemá v podstatě smysl (správce jen zajistí opatření proti neautorizovaným změnám kamerového záznamu).

Kromě toho v závislosti na charakteru zpracování správce plní i další povinnosti, kterými jsou vypracování záznamu o činnostech zpracování (vždy), vypracování bilančního testu (v případě, že právním základem je zpracování nezbytné pro účely oprávněných zájmů správce, a v případech zpracování kamerových záznamů s vysokým rizikem pro práva a svobody subjektů údajů), zpracování DPIA (v případech zpracování kamerových záznamů s vysokým rizikem pro práva a svobody subjektů údajů), uzavření zpracovatelské smlouvy (pokud je najat zpracovatel), předávání osobních údajů do třetích zemí (například pokud jsou záběry z bezpilotního letouny uloženy v cloudu), řešení případů porušení zabezpečení osobních údajů (pokud k němu dojde), jmenování pověřence pro ochranu osobních údajů (pokud jsou správci orgány veřejné moci nebo veřejné subjekty nebo v případě pravidelného a systematického monitorování subjektů údajů).

Závěr

Jsou-li prostřednictvím kamer, kterými jsou vybavena bezpilotní letadla, cíleně zachycovány a dále zpracovávány záběry identifikovaných nebo identifikovatelných fyzických osob, tak je nutno obecně konstatovat, že uvedené aktivity podléhají režimu obecného nařízení a zákona o zpracování osobních údajů. To platí bez ohledu na skutečnost, zda byly záběry fyzických osob pořízeny v soukromých prostorech anebo na veřejných prostranstvích.

Pokud by provozovatel bezpilotního letadla vybaveného kamerovým zařízením neplnil povinnosti uložené výše uvedenými předpisy, vystavil by se riziku postihů, zejména podle článku 83 obecného nařízení nebo hlavy VI zákona o zpracování osobních údajů, případně riziku občanskoprávních žalob na ochranu osobnosti. Každý provozovatel takového letadla by proto měl osobní údaje přiměřeně zabezpečit, a ihned po ukončení letu prověřit, zda pořízením záznamů nebyly příslušné povinnosti porušeny, a eventuálně záběry, které nejsou v souladu s požadavky obecného nařízení či zákonem o zpracování osobních údajů ihned korigovat nebo likvidovat.

Úřad pro ochranu osobních údajů je dozorovým orgánem pro všechny oblasti zpracování osobních údajů, tedy pro soukromý i veřejný sektor včetně oblastí zpracování osobních údajů v trestněprávní oblasti. Úřad při realizaci kontrol postupuje dle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), který obsahuje práva

a povinnosti kontrolujících i kontrolovaných, postupy před zahájením kontroly i při jejím průběhu, formu ukončení kontroly (kontrolní protokol) a možnost bránit se proti jeho obsahu námitkami.

Je však zapotřebí zdůraznit, že kontrolní pravomoc Úřadu v rámci českého právního řádu je v situacích, kdy je kamerový systém nebo jeho část (typicky záznamové zařízení) umístěn v prostorách sloužících výhradně jako obydlí, výrazně limitována. Podle § 7 zákona o kontrole je kontrolující v souvislosti s výkonem kontroly oprávněn vstupovat do staveb, dopravních prostředků, na pozemky a do dalších prostor, avšak s výjimkou obydlí, jež vlastní nebo užívá kontrolovaná osoba.

Z výše uvedeného vyplývá, že pouze v případě existujících důkazů o jednání správce v rozporu s obecným nařízením (například uveřejněním on-line přenosu nebo kamerového záznamu na webu) může Úřad v rámci svých kompetencí zasáhnout. Pokud ovšem Úřad nemá možnost ověřit, zdali dron skutečně obsahuje kameru, jak je kamerový systém nastaven a co snímá (tj. v případě, kdy je kamera umístěna na dronu, zatímco záznamové zařízení je umístěno v obydlí), nelze uplatnit plnohodnotně dozorová opatření podle čl. 58 odst. 1 písm. f) obecného nařízení.

Jednání spočívající v provozování kamerového systému bez souhlasu dotčené osoby (např. souseda) by však mohlo naplňovat znaky přestupku proti občanskému soužití, tj. schválnosti, podle § 7 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, k jehož projednání je příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností.